

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๗๑๕/๕๗๕๐

กรมราชทัณฑ์

๒๒๒ ถนนนันทบุรี ๑ ตำบลสวนใหญ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง จัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อจัดทำโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการดำเนินงานโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วยกรมราชทัณฑ์ ได้พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผลผลิตที่ ๒ งบดำเนินงาน ค่าใช้สอย รายการพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวน ๑๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน) ให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถานแห่งนี้ จัดทำโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งกรมราชทัณฑ์จักได้ออนเงินงบประมาณมาให้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการฯ ต่อไป

ดังนั้น เมื่อเรือนจำ/ทัณฑสถานแห่งนี้ ได้รับงบประมาณดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการจัดทำโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุตามแนวทางการดำเนินงานฯ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) และเพื่อให้ชมรมผู้ต้องขังสูงอายุดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้มอบหมายนักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์เป็นผู้รับผิดชอบโครงการฯ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว รายงานผลการดำเนินงาน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) พร้อมซีดี ภาพถ่าย ให้กรมราชทัณฑ์ทราบภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรินทร์ เสถียรมาศ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองสังคมสงเคราะห์

ฝ่ายสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

โทร./โทรสาร . ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๘๖

หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด
ที่ ยศ ๐๗๑๕/๘๗๘๐ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔
การจัดสรรเงินงบประมาณ ๒๕๕๔
เพื่อจัดทำโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

ที่	เรือนจำ/ทัณฑสถาน	งบจัดสรร
		(บาท)
๑	เรือนจำกลางคลองเปรม	๑๑,๐๐๐
๒	เรือนจำกลางบางขวาง	๑๑,๐๐๐
๓	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร	๑๑,๐๐๐
๔	เรือนจำพิเศษธนบุรี	๑๑,๐๐๐
๕	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	๑๑,๐๐๐
๖	ทัณฑสถานหญิงกลาง	๑๑,๐๐๐
๗	เรือนจำกลางคลองไผ่	๑๑,๐๐๐
๘	เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	๑๑,๐๐๐
๙	ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์	๑๑,๐๐๐
๑๐	เรือนจำกลางระยอง	๑๑,๐๐๐
๑๑	เรือนจำกลางราชบุรี	๑๑,๐๐๐
๑๒	เรือนจำกลางนครสวรรค์	๑๑,๐๐๐
๑๓	เรือนจำกลางเขาบิน	๑๑,๐๐๐
๑๔	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	๑๑,๐๐๐
๑๕	เรือนจำพิเศษมีนบุรี	๑๑,๐๐๐
๑๖	ทัณฑสถานหญิงธนบุรี	๑๑,๐๐๐
๑๗	เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา	๑๑,๐๐๐
๑๘	เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑,๐๐๐
๑๙	เรือนจำกลางลพบุรี	๑๑,๐๐๐
๒๐	เรือนจำกลางสมุทรปราการ	๑๑,๐๐๐
๒๑	เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา	๑๑,๐๐๐
๒๒	เรือนจำกลางชลบุรี	๑๑,๐๐๐
๒๓	เรือนจำพิเศษพัทยา	๑๑,๐๐๐
๒๔	ทัณฑสถานหญิงชลบุรี	๑๑,๐๐๐
๒๕	เรือนจำกลางนครราชสีมา	๑๑,๐๐๐
๒๖	ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา	๑๑,๐๐๐
๒๗	ทสภ.เขาพริก	๑๑,๐๐๐
๒๘	เรือนจำกลางสุรินทร์	๑๑,๐๐๐
๒๙	เรือนจำกลางอุบลราชธานี	๑๑,๐๐๐
๓๐	เรือนจำกลางขอนแก่น	๑๑,๐๐๐

๓๑	เรือนจำกลางนครพนม	๑๑,๐๐๐
๓๒	เรือนจำกลางอุดรธานี	๑๑,๐๐๐
๓๓	เรือนจำกลางเชียงราย	๑๑,๐๐๐
๓๔	เรือนจำกลางเชียงใหม่	๑๑,๐๐๐
๓๕	ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่	๑๑,๐๐๐
๓๖	เรือนจำกลางลำปาง	๑๑,๐๐๐
๓๗	เรือนจำกลางกำแพงเพชร	๑๑,๐๐๐
๓๘	เรือนจำกลางตาก	๑๑,๐๐๐
๓๙	เรือนจำกลางพิษณุโลก	๑๑,๐๐๐
๔๐	ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก	๑๑,๐๐๐
๔๑	เรือนจำกลางนครปฐม	๑๑,๐๐๐
๔๒	เรือนจำกลางเพชรบุรี	๑๑,๐๐๐
๔๓	เรือนจำกลางสมุทรสงคราม	๑๑,๐๐๐
๔๔	เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี	๑๑,๐๐๐
๔๕	เรือนจำกลางพัทลุง	๑๑,๐๐๐
๔๖	เรือนจำกลางสงขลา	๑๑,๐๐๐
๔๗	ทัณฑสถานหญิงสงขลา	๑๑,๐๐๐
รวม		๕๑๗,๐๐๐

คู่มือ

การดำเนินงานตามโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๔

โดย

ฝ่ายสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง
กองทัมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์

คู่มือการดำเนินงานตามโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

หลักการและเหตุผล

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิต มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ มีพลังสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้ดี บุตรหลานและสังคมควรคำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ของผู้สูงอายุ ควรช่วยเหลือเกื้อกูลให้มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควร อย่างไรก็ตาม วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีความต้องการแตกต่างไปจากวัยอื่น ที่สำคัญคือ การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนรอบข้างซึ่งมีผลต่อสุขภาพกายและใจ จากการสำรวจผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ (ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔) พบว่ากรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังสูงอายุ รวมทั้งสิ้น ๔,๑๔๐ คน แยกเป็นชาย ๓,๓๗๗ คน หญิง ๗๖๓ คน ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพกาย เช่น การเจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป อุบัติเหตุ และโรคเรื้อรัง ได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคข้อเสื่อม ซึ่งมีปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ การไม่ออกกำลังกาย กล้ามเนื้อจะลีบเล็กลง เคลื่อนไหวเชื่องช้าเนื่องจากการเสื่อมของข้อต่อต่างๆ โดยเฉพาะข้อเข่า อาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ร่างกายเจ็บป่วยง่าย การเจ็บป่วยด้านสุขภาพจิตในผู้สูงอายุอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ มีความเศร้าใจ กังวลใจ น้อยใจ เสียใจ และการใช้ชีวิตอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานของผู้ต้องขังสูงอายุ ตลอดจนขาดการติดต่อเยี่ยมเยียนจากบุตรหลาน ทำให้คิดว่าตนเองขาดการยอมรับและความเชื่อถือในด้านการพัฒนาสังคม

การจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ มุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ โดยให้สมาชิกในชมรมฯ ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในตนเองแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้พบปะพูดคุยกัน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กัน เล่าประสบการณ์สู่กันฟัง ปกป้องหาหรือกันหรือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมที่จัดควรเกิดจากความต้องการที่แท้จริง และกำหนดอย่างเหมาะสมโดยสมาชิกในชมรมฯ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุเป็นไปตามกฎหมาย แผน และนโยบายการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตลอดจนเพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในปี่มหามงคลแห่งวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังสูงอายุสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านได้ทรงบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและปวงชนชาวไทยอย่างอเนกอนันต์ กรมราชทัณฑ์จึงจัดทำโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ขึ้น เพื่อให้สมาชิกในชมรมได้ช่วยกันกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสูงอายุและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพ และโรคของผู้สูงอายุ การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้แก่สมาชิกในชมรม การพบปะพูดคุยให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง มีคุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจดีขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในเรือนจำและสังคมภายนอกได้ คลายความวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ และมีความรู้สึกว้าวยังเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าต่อสังคม มีกำลังใจที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษอย่างพอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปีมหามงคลแห่งวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
๒. เพื่อพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ และปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิต ประจำวันอย่างเหมาะสม ทั้งขณะถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและภายหลังพ้นโทษ
๓. เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้ต้องขังสูงอายุแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
๔. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้มีการรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริง และกำหนดโดยสมาชิกในชุมชนผู้ต้องขังสูงอายุ
๕. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสูงอายุปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในเรือนจำและสังคมภายนอกได้อย่างสมดุล และพอเพียงกับสถานภาพของตน

ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ ดำเนินการดังนี้

๑. สืบรวจจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุ ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ
๒. กำหนดแผนการใช้จ่ายเงินรายการพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๓. ขออนุมัติโครงการฯ และขออนุมัติใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๔. จัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๕. จัดสรรเงินให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถาน กลุ่มเป้าหมาย เพื่อดำเนินการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ
๖. ติดตามและประเมินผลโครงการฯ เพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของกรมราชทัณฑ์

ในส่วนของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ ดังนี้

๑. ประกาศรับสมัครสมาชิกเพื่อจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ
๒. ประชุมสมาชิกชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ต้องขังสูงอายุ ในการดำเนินการโดยผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อผู้ต้องขังสูงอายุ
๓. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุในการจัดกิจกรรม
๔. ชมรมผู้ต้องขังสูงอายุดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่สมาชิกกำหนด โดยมี นักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ร่วมดำเนินกิจกรรม
๕. รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ให้กรมราชทัณฑ์ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด (วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔)

ตัวอย่างกิจกรรม

เรือนจำ/ทัณฑสถาน ควรมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์เป็นผู้รับผิดชอบโครงการฯ และเป็นพี่พี่ปรึกษาของสมาชิกในชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

การดำเนินกิจกรรมของชมรมเป็นหัวใจของผู้ต้องขังสูงอายุ เพราะกิจกรรมจะทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรม ได้พบปะสังสรรค์ ได้ทั้งประโยชน์ทางร่างกาย และจิตใจ อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมของชมรมฯ เป็นข้อบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการดำเนินงานของชมรมฯ โดยคณะกรรมการชมรมฯ ปรึกษาหารือกันว่า จะจัดกิจกรรมอะไรให้เหมาะสม ตามความประสงค์ของสมาชิก เมื่อตกลงกันแล้วก็ดำเนินการ ซึ่งบางกิจกรรมอาจจัดเดือนละ ๑ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม หรือตามเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในชมรม สำหรับกิจกรรมของชมรมฯ มีหลากหลายชนิด ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ เช่น

๑. กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามหลักศาสนาและประเพณี วัฒนธรรมไทยของแต่ละท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่ทำกันมาก ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา และตามวัฒนธรรมประเพณีนิยมของแต่ละท้องถิ่น การจัดกิจกรรมฟังธรรมเทศนา โดยเชิญพระมาเทศนาธรรม หรือจัดกิจกรรมทำบุญในวันพระฝึกการทำสมาธิ/การสวดมนต์/การเดินจงกรม/การละหมาด การแสดงพื้นบ้าน ฯลฯ

๒. กิจกรรมนันทนาการ เป็นการจัดกิจกรรม เพื่อความสนุกสนาน รื่นเริงตามโอกาส และความพอใจของสมาชิก กิจกรรมประเภทนี้ มักรวมเอาการร่วมรับประทานอาหารเข้าไปด้วย หลังรับประทานอาหาร อาจมีการแสดงเล็กๆ น้อยๆ และร่วมกันร้องเพลงตามอัธยาศัย

๓. กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้แก่

- การเชิญแพทย์ พยาบาล หรือผู้รู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย มาบรรยายในเรื่องที่สมาชิกสนใจ ความรู้เรื่องยา ยาสมุนไพร และโภชนาการเพื่อสุขภาพ

- การตรวจโรคประจำปี ตรวจสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพปากและฟัน สุขภาพตา ตลอดจนให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง ฯลฯ

- ส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ด้วยการประยุกต์ใช้แพทย์แผนไทย

- ส่งเสริมให้มีการปลูกสมุนไพร และการใช้สมุนไพร การใช้แพทย์แผนไทยในการรักษาโรค เช่น กระเพรา แมงลัก โหระพา หอม กระเทียม ตะไคร้ มะกรูด มะนาว ฟ้าทลายโจร อัญชัน ฯลฯ

๔. กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และกีฬา เป็นกิจกรรมที่ต้องทำต่อเนื่องเป็นประจำทุกวัน หรือทุกวันเว้นวัน ในเวลาประมาณครึ่งชั่วโมงต่อวัน หรือต่อครั้ง กิจกรรมประเภทนี้ เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การปั่นจักรยานรีไซเคิล การออกกำลังกายด้วยไม้พลอง การรำกระบี่กระบอง การรำไท่เก๊ก การเดินเพื่อสุขภาพ การกายบริหาร เป็นต้น

๕. กิจกรรมเสริมรายได้ ได้แก่ กิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันทำ หรือผลิตสิ่งของ แล้วจำหน่ายเป็นการเสริมรายได้ เช่น การร่วมกันสานแข่งปลาทุ กระบุง ตะกร้า ทำไม้กวาด ทำดอกไม้จันทน์ ทำการบูรหอม ฯลฯ

๖. กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะต่างๆ ที่สมาชิกสนใจ เช่น ศิลปะเกี่ยวกับการวาดรูป การดนตรี การขับร้อง การประพันธ์บทกลอน การแสดงศิลปะพื้นบ้าน ฯลฯ

๗. กิจกรรมการกุศล ที่สมาชิกในชมรมสามารถจะช่วยกันได้ เช่น การเยี่ยมไข้เมื่อเพื่อนสมาชิกเจ็บป่วย เป็นการแสดงถึงความเอื้ออาทรต่อกัน ที่ทำให้เกิดความรักสามัคคี ในหมู่คณะได้มาก ทำให้สมาชิกมีความรู้สึก ว่าตนไม่โดดเดี่ยว

๘. กิจกรรมส่งเสริมคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเองของผู้ต้องขังสูงอายุ ได้แก่
- ให้สมาชิกที่มีสุขภาพแข็งแรงดี มาถ่ายทอดให้สมาชิกชมรมผู้ต้องขังสูงอายุทราบถึงแนวทางการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต ที่ทำให้อายุยืนยาวและมีสุขภาพดี
  - กิจกรรม “เล่านิทาน/เกร็ดชีวิต/การดำเนินชีวิตที่ถูกทาง” ให้ผู้ต้องขังทั่วไปฟัง
  - การปลูกและรับประทานผักพื้นบ้าน
๙. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องใกล้ตัวที่ควรทราบ โดยวิทยากรจากภายนอก ตัวอย่างหัวข้อในการอบรมให้ความรู้ ได้แก่
- การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
  - การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม
  - การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในวัยชรา/โรคภัยไข้เจ็บในวัยสูงอายุกับการดูแลสุขภาพ
  - การใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในวัยสูงอายุ
  - โภชนาการในวัยสูงอายุ/กินอย่างไรในวัยสูงอายุ
  - กฎหมายและสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ
  - หน่วยงานที่ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษ
  - การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์/การใช้ชีวิตให้มีความสุขในวัยชรา
  - กิจกรรมส่งเสริมคุณค่าในวัยชรา/การเสริมสร้างกำลังใจให้ตนเอง/ความหวังและกำลังใจ
  - การจัดการความเครียด/การควบคุมอารมณ์
๑๐. กิจกรรมกลุ่มครอบครัวสัมพันธ์ หรือการพบปะพูดคุยกัน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กัน เล่าประสบการณ์สู่กันฟัง ปกษาหารือกัน หรือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกอาจดำเนินกิจกรรมเอง หรือเชิญญาติมาพบปะพูดคุยกัน หรือเชิญวิทยากรจากสมาคมผู้สูงอายุประจำจังหวัดมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ก็ได้
๑๑. ฯลฯ กิจกรรมอะไรก็ได้ ขอให้ทำโดยผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อผู้ต้องขังสูงอายุ หรือเพื่อสังคม ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ก็กระทำได้นั้น

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังสูงอายุ ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน (มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป)
- ผู้ต้องขังที่มีอายุ ๕๕-๕๙ ปี ที่มีร่างกายเสื่อมโทรมอ่อนแอ

นักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ที่รับผิดชอบโครงการฯ ประกาศรับสมัครสมาชิกเพื่อเข้าร่วมชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ และพบกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเพื่อแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการก่อนที่จะเริ่มโครงการฯ ให้เจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูลประวัติส่วนบุคคล (Case Study) ของสมาชิกในชมรมผู้ต้องขังสูงอายุแต่ละคน เพื่อให้ทราบสภาพร่างกาย จิตใจ การเจ็บป่วย เพื่อเป็นการเตรียมตัว ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในแต่ละราย พร้อมทั้งสามารถนำมาติดตามผลในการพัฒนาการของแต่ละบุคคลได้

สถานที่ดำเนินการ

ภายในบริเวณเรือนจำ/ทัณฑสถาน เช่น แคนพยาบาล แคนการศึกษา ลานกิจกรรม ลานธรรมะ ลานกีฬา ห้องคลินิกคลายเครียด ห้องปฏิบัติธรรม ห้องเอนกประสงค์ บริเวณข้างๆ หรือใต้ถุนเรือนนอน ที่ทำการงานสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

ระยะเวลาที่ได้ดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และเป็นโครงการต่อเนื่อง

งบประมาณการค่าใช้จ่าย

ใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผลผลิตที่ ๒ งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้จ่าย รายการ พัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ ที่กรมราชทัณฑ์จัดสรรให้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนิน กิจกรรมตามโครงการฯ ดังนี้

๑. ค่าตอบแทนวิทยากร
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มสำหรับวิทยากร
๓. ค่าอาหารกลางวันสำหรับวิทยากร
๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ สำหรับการดำเนินกิจกรรมในชมรมตลอดทั้งปี เช่น ปากกา ดินสอ สมุด ยางลบ กระดาษ A ๔ กระดาษเทา-ขาว กระดาษพรู๊ป อุปกรณ์วาดรูป (กระดาษวาดรูป สี ฟู่กัน) หนังสือ สื่อต่างๆ ในการให้ความรู้ อุปกรณ์ที่ใช้ในการออกกำลังกาย (ยางยืด ไม้พลอง กระบอง) ฯลฯ

หมายเหตุ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยการสังเกตของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ
๒. ประเมินผลตามแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการสวัสดิการผู้ต้องขังสูงอายุ (สรุป ในภาพรวมรายงานกรมฯ)

หมายเหตุ

การประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินโครงการฯ เพราะเป็นตัวชี้วัดว่าการดำเนินโครงการนั้น คุ่มค่าและประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น จึงขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน รายงานการดำเนินงานโครงการฯ มาให้กรมราชทัณฑ์ทราบภายใน **วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔** ตามแบบที่กำหนดให้ดังนี้

๑. แบบรายงานผลการดำเนินโครงการฯ
๒. แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการฯ (ให้ประเมินในภาพรวมส่ง ๑ แผ่น)
๓. แบบรายงานการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ
๔. ภาพถ่ายกิจกรรมโครงการฯ พร้อมซีดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นการเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปี มหาสมณกาลแห่งวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
๒. ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับการพัฒนาความรู้ในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิต ประจำวันอย่างเหมาะสม ทั้งขณะถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและภายหลังพ้นโทษ
๓. ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
๔. ผู้ต้องขังสูงอายุได้มีการรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริง และกำหนดโดย สมาชิกในชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ
๕. ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในเรือนจำและสังคมภายนอกได้อย่างสมดุล และพอเพียงกับสถานภาพของตน

แบบรายงานผล
การดำเนินงาน
โครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ

แบบรายงานผลการดำเนินงาน โครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

๑. เรือนจำ / ทัณฑสถาน .....
๒. จำนวนสมาชิกในชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวน.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน
๓. กิจกรรมที่ดำเนินการในชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ ได้แก่
  - ๓.๑.....
กำหนดจัด..... ครั้งต่อเดือน/ปี
  - ๓.๒.....
กำหนดจัด..... ครั้งต่อเดือน/ปี
  - ๓.๓.....
กำหนดจัด..... ครั้งต่อเดือน/ปี
  - ๓.๔.....
กำหนดจัด..... ครั้งต่อเดือน/ปี
  - ๓.๕.....
กำหนดจัด..... ครั้งต่อเดือน/ปี

หมายเหตุ หากจัดอบรมให้ความรู้ขอให้แนบรายละเอียดหลักสูตรมาเพื่อการประเมินผล
๔. จำนวนเงินที่ได้รับการจัดสรรให้จัดทำโครงการ ฯ เพียงพอหรือไม่
  - ( ) เพียงพอต่อความต้องการ
  - ( ) ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจาก.....
๕. ต้องการขอรับงบประมาณประจำปี ๒๕๕๔ เพื่อจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องหรือไม่
  - ( ) ต้องการดำเนินโครงการต่อเนื่อง ขอรับงบประมาณ จำนวน ..... บาท
  - ( ) ไม่ต้องการดำเนินโครงการต่อเนื่อง เนื่องจาก .....
๖. ร้อยละ (%) ของความพึงพอใจของผู้ต้องขังสูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ
  - ๖.๑ พึงพอใจมาก จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ.....
  - ๖.๒ พึงพอใจปานกลาง จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ.....
  - ๖.๓ พึงพอใจน้อย จำนวน..... คน คิดเป็นร้อยละ.....
๗. ประโยชน์ที่ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ฯ
  - ๗.๑.....
  - ๗.๒.....
  - ๗.๓.....
  - ๗.๔.....
  - ๗.๕.....

๘. ความพร้อมของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

ด้านเจ้าหน้าที่.....
ด้านอาคารสถานที่.....
ด้านกลุ่มเป้าหมาย.....

๙. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำโครงการ ฯ

๙.๑.....
๙.๒.....
๙.๓.....
๙.๔.....
๙.๕.....

๑๐. ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นในการจัดทำโครงการ ฯ

๑๐.๑.....
๑๐.๒.....
๑๐.๓.....
๑๐.๔.....
๑๐.๕.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
( )

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๕๔

ลงชื่อ.....ผู้รับรองรายงาน
( )

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๕๔

**แบบรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
ในการดำเนินโครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ
เรือนจำ/ทัณฑสถาน.....**

งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร	รายละเอียดค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
๑๑,๐๐๐ บาท	ค่าตอบแทนวิทยากร		
	ค่าอาหารกลางวันสำหรับวิทยากร		
	ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มสำหรับวิทยากร		
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (ระบุ)		
	๑.		
	๒.		
	๓.		
	ค่าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ (ระบุ)		
๑.			
๒.			
๓.			
	รวม		

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการ

( )

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๕๔

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ร่วมดูแลโครงการ

( )

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๕๔

แบบสรุปรายงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังสูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ

ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ สรุปรายงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังสูงอายุที่เข้าร่วมโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ จากแบบสอบถามของผู้ต้องขังสูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ (โดยไม่ต้องส่งแบบสอบถามของผู้ต้องขังให้กรมฯ)

คำชี้แจง โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ตามความคิดเห็นของท่าน

๑. อายุของผู้ต้องขัง

(๑) อายุ ๕๕ - ๕๙ ปี ..... คน   (๒) อายุ ๖๐ - ๖๙ ปี ..... คน
(๓) อายุ ๗๐ - ๗๙ ปี ..... คน   (๔) อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป ..... คน

๒. ภูมิลำเนา ก่อนต้องโทษ

(๑) จังหวัด.....(ที่ตั้งเรือนจำ/ทัณฑสถาน) ..... คน
(๒) ต่างจังหวัด ..... คน

๓. การวางแผนการมีภูมิลำเนาภายหลังต้องโทษ

(๑) จังหวัด.....(ที่ตั้งเรือนจำ/ทัณฑสถาน) ..... คน
(๒) ต่างจังหวัด ..... คน

๔. ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับ

(๑) พ.ร.บ.ยาเสพติดและสารระเหย ..... คน   (๒) ทรัพย์ ..... คน
(๓) เพศ ..... คน   (๔) ความผิดต่อชีวิต ..... คน
(๕) ความผิดต่อร่างกาย ..... คน   (๖) พยานต่อประชาชน ..... คน
(๗) อื่นๆ ..... คน

๕. กำหนดโทษ

(๑) น้อยกว่า ๕ ปี ..... คน   (๒) ๕ ปี - ๑๐ ปี ..... คน
(๓) ๑๐ ปี - ๑๕ ปี ..... คน   (๔) ๑๕ ปีขึ้นไป ..... คน

๖. กำหนดโทษคงเหลือ

(๑) น้อยกว่า ๑ ปี ..... คน   (๒) ๑ ปี - ๓ ปี ..... คน
(๓) ๓ ปี - ๖ ปี ..... คน   (๔) ๖ ปี - ๑๐ ปี ..... คน
(๕) ๑๐ ปี - ๑๕ ปี ..... คน   (๖) ๑๕ ปีขึ้นไป ..... คน

๗. ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ

(๑) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ..... คน   (๒) ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ..... คน
(๓) มีขวัญกำลังใจดีขึ้น ..... คน   (๔) รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ..... คน
(๕) มีสุขภาพดีขึ้น ..... คน   (๖) อื่นๆ (ระบุ)..... คน

๘. ผู้ต้องขังสูงอายุมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมโครงการฯ ในครั้งนี้

(๑) พอใจมาก ..... คน   (๒) พอใจปานกลาง..... คน   (๓) ไม่พอใจ ..... คน

๙. ความต้องการขอรับความช่วยเหลือในด้าน

(๑) การตรวจ/รักษาสุขภาพ ..... คน   (๒) อาหารเสริมสุขภาพ ..... คน
(๓) การพัฒนาความรู้ ..... คน   (๔) การพัฒนาจิตใจ ..... คน
(๕) อื่นๆ (ระบุ)..... คน

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

( )

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

( )

ตำแหน่ง.....

แบบสอบถามสำหรับสมาชิกชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ

แบบสอบถามสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการจัดตั้งชมรมผู้ต้องขังสูงอายุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ขอให้สมาชิกชมรมผู้ต้องขังสูงอายุทุกคนตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นที่เป็นจริง

คำชี้แจง โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความคิดเห็นของท่าน

๑. ชื่อ.....อายุ.....ปี
๒. ภูมิลำเนา ก่อนพ้นโทษ (จังหวัด).....
๓. การวางแผนการมีภูมิลำเนาภายหลังต้องโทษ (จังหวัด).....
๔. ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับ

☐ พ.ร.บ.ยาเสพติดและสารระเหย	☐ ทรัพย์	☐ เพศ
☐ ความผิดต่อชีวิต	☐ ความผิดต่อร่างกาย	☐ พยานตรายต่อประชาชน
☐ อื่นๆ		
๕. กำหนดโทษ .....
๖. กำหนดวันพ้นโทษ วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....
๖. กำหนดโทษคงเหลือ

☐ น้อยกว่า ๑ ปี	☐ ๑ ปี - ๓ ปี
☐ ๓ ปี - ๖ ปี	☐ ๖ ปี - ๑๐ ปี
☐ ๑๐ ปี - ๑๕ ปี	☐ ๑๕ ปีขึ้นไป
๗. ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ

☐ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	☐ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
☐ มีขวัญกำลังใจดีขึ้น	☐ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า
☐ มีสุขภาพดีขึ้น	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
๘. มีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมโครงการฯ ในครั้งนี้

☐ พอใจมาก	☐ พอใจปานกลาง	☐ ไม่พอใจ
----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------
๙. ความต้องการขอรับความช่วยเหลือในด้าน

☐ การตรวจ/รักษาสุขภาพ	☐ อาหารเสริมสุขภาพ
☐ การพัฒนาความรู้	☐ การพัฒนาจิตใจ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

ลงชื่อ.....ผู้ต้องขัง

( )

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน สรุบบแบบสอบถามส่งในภาพรวม โดยไม่ต้องส่งแบบสอบถามของ
ผู้ต้องขังรายบุคคลให้กรมฯ

*****